



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 635/21
28.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Александре Спирковске, председника већа, Драгице Савелић Николић и Зорице Јовановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из села ..., чији је пуномоћник Дејан Тренчић, адвокат из Лесковца, Моше Пијаде бр. 14/2, против туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром “Инфраструктура железнице Србије” Београд из Београда, Немањина бр. 6, ради исплате накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П1 2270/19 од 01.10.2020. године, у седници већа одржаној 28.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 2270/19 од 01.10.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2270/19 од 01.10.2020. године, ставом првим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му, на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада за период од 01.05.2016. године до 01.03.2017. године, исплати укупан износ од 105.242,97 динара, са законском затезном каматом на појединачно одређене месечне

износе, почев од дана доспелости до коначне исплате, у висини и од датума ближе означених у садржини тог става. Ставом другим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му, на име неисплаћених накнада регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.05.2016. године до 01.03.2017. године, исплати укупан износ од 38.648,83 динара, са законском затезном каматом на појединачно опредељене месечне износе, почев од дана доспелости до коначне исплате, у висини и од датума ближе означених у садржини тог става. Ставом трећим изреке одбијен је, као неоснован, алтернативни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му, на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада за период од 01.05.2016. године до 01.03.2017. године, исплати укупан износ од 65.145,78 динара, са законском затезном каматом на појединачно опредељене месечне износе, почев од дана доспелости до коначне исплате, у висини и од датума ближе означених у садржини тог става. Ставом четвртим изреке одбијен је, као неоснован, алтернативни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му, на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.05.2016. године до 01.03.2017. године, исплати укупан износ од 28.986,63 динара, са законском затезном каматом на појединачно опредељене месечне износе, почев од дана доспелости, до коначне исплате, у висини и од датума ближе означених у садржини тог става.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу због: битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде, у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1 до 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити се жалбом указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужилац је засновао радни однос код послодавца претходника “Железнице Србије” АД Београд на неодређено време, па је са туженим закључио анекс бр. 4 уговора о раду бр. 1-1/2015-1/115/3189 од 28.08.2015. године којим је распоређен на послове у ОЦ за СП Ужице – станица (....). Тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром “Инфраструктура железнице Србије” Београд је привредно друштво које је настало услед статусних промена издвајање уз оснивање привредног друштва “Железнице Србије” АД Београд, као друштва дељеника и новооснованих друштава: Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром “Инфраструктура железнице Србије” Београд, Акционарског друштва за железнички превоз путника “Србија Воз” Београд и Акционарског друштва за железнички превоз робе “Србија Карго” Београд, као новооснованих друштава услед статусне промене издвајање уз оснивање. Тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром “Инфраструктура железнице Србије” Београд је, као послодавац следбник, преузео Колективни уговор послодавца претходника “Железнице Србије” АД Београд. Висину

утужених износа накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, наведених у изреци ожалбене пресуде, првостепени суд је утврдио из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке Божицара Ждраљевића од 10.03.2020. године, који су обрачунати у складу са одредбом чл. 32 Општег колективног уговора (“Службени гласник РС” бр. 50/08...8/09) и одредбама чл. 171 Колективног уговора за јавно предузеће “Железнице Србије” (“Службени гласник РС” бр. 37/95...7/00), правног претходника туженог. Такође, из налаза и мишљења судског вештака произилази да тужени није тужиоцу исплаћивао накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у линеарном износу, нити је у обрачуну зараде посебно исказивао износе запосленима по овом основу.

Оценом изведених доказа, првостепени суд је закључио да је тужилац, у складу са одредбом чл. 57 став 1 и 2 Колективног уговора туженог, накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада и да нема одговарајућег општег акта који је био инструмент за другачију реализацију тражених накнада, због чега не може посебно остваривати право на накнаду ових трошкова, па је одбио како основни, тако и евентуални тужбени захтев за накнаду трошкова за исхрану у току рада и на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.05.2016. године до 01.03.2017. године и донео одлуку као у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке ожалбене пресуде.

На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге које прихвата и овај суд.

Одредбом члана 118 став 1 тачка 5 и 6 Закона о раду (“Службени гласник РС” број 24/05, 61/05...75/14) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а према ставу 2 тог члана висина трошкова из става 1 тачка 5 овог члана мора бити изражена у новцу.

Запослени, у складу са одредбом чл. 104 Закона о раду, има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Зарада запосленог, према одредби члана 105 став 1 истог закона, састоји се од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа у складу са општим актом и уговором о раду. Под зарадом се сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, члана 42 став 3 тачка 4 и 5, члана 118 тачка 1 - 4, члана 119, члана 120 тачка 1 и члана 158 овог закона (члан 105 став 3 Закона о раду).

Из наведених правних норми произилази да се право на накнаду трошкова по основу регреса за коришћење годишњег одмора и за исхрану у току рада остварује у складу са општим актом и уговором о раду.

Одредбом чл. 57 став 1 Колективног уговора “Железнице Србије” АД Београд

(послодавца претходника), објављеног у Службеном гласнику “Железнице Србије” од 24.03.2015. године, прописано је да се вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде утврђује у складу са законом и другим актима. Вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде може се утврђивати квартално и шестомесечно, а према ставу 2 тог члана у вредност једног радног часа из става 1 овог члана укључена је месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час, да је вредност радног часа за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава у нето износу од 73,84 динара, а да се у складу са чланом 5. став 1 назначеног закона, вредност једног радног часа умањује за 10% и износи 66,46 динара нето.

Имајући у виду наведене одредбе закона и колективног уговора, накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, за разлику од других трошкова из одредбе чл. 118 тачка 1 - 4 Закона о раду, сматрају се зарадом, а право на њихову накнаду запослени остварује у складу са општим актом и уговором о раду. Када је у општем акту прописано да се у цену радног часа урачунава и вредност по основу регреса и додатка за исхрану у току рада, тада запослени не може посебно остваривати накнаду ових трошкова, јер је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада. Околност да висина регреса и накнаде за исхрану у току рада није вредносно исказана, јер се не може утврдити у ком проценту учествује у вредности радног часа, овде је без утицаја.

Наиме, Закон о раду, као матични закон у овој области, наведеном одредбом чл. 118 тачка 5 и 6 предвиђа право запосленог на накнаду ових трошкова, али утврђивање услова, висину и начин исплате препушта аутономном регулисању путем закључења колективног уговора као општег акта и уговора о раду. Када уговор о раду и колективни уговор, као општи акти, не утврђују висину накнаде ових трошкова, већ се општим актом одређује да се они урачунавају у цену радног часа, као елемената за обрачун основне зараде, запослени не може са успехом потраживати посебну исплату новчаних износа из ових основа, јер нема одговарајућег колективног уговора као општег акта и инструмента за њихову конкретну реализацију. Ово зато што је Општи колективни уговор (“Службени гласник РС” бр.22/97 ... 31/03) престао да важи 24.09.2005. године, истеком рока од шест месеци од дана ступања на снагу Закона о раду, у смислу одредбе чл.284 став 2 тог закона, а примена Општег колективног уговора (“Службени гласник РС” бр.50/08, 204/08), у погледу ових права прописаних одредбом чл.32 алинеја 6 и 7, привремено је одложена у складу са Споразумом о развоју социјалног дијалога, којим је одређено да ће датум почетка његове примене бити одређен посебним анексом Општег колективног уговора, како то произилази из чл.1 и 2 Анекса бр.2 Општег колективног уговора (“Службени гласник РС” бр.8/2009), који у међувремену није закључен.

Из таквог нормативног решења произилази да је тужени, у складу са општим актом, тужиоцу за спорни период, кроз вредност радног часа за обрачун зараде обрачунавао и исплаћивао накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора. Према томе, пропуст послодавца да у обрачуну зараде искаже податке по овим основама, супротно наводима жалбе, не води закључку да износи по основу накнаде за исхрану у току рада и за регрес тужиоцу нису исплаћени. Овакво правно схватање заузео је и Уставни суд у одлуци Уж бр.2779/09 од 08.09.2011. године, донетој по

уставној жалби другог лица у сличној чињеничној и правној ситуацији.

У датој ситуацији, када уговор о раду и колективни уговор као општи акт, не утврђују висину накнаде ових трошкова, већ се општим актом утврђује да се они урачунавају у цену радног часа, запослени не може са успехом потраживати новчану исплату по овим основама, јер нема одговарајућег општег акта, како је то правилно закључио првостепени суд, па је ожалбена пресуда потврђена.

Овај суд је имао у виду да је тужилац, поднеском од 27.05.2020. године, истакао тужбени захтев који је означио као примарни тужбени захтев, чију висину је определио према правилима прописаним одредбом чл.171 Колективног уговора правног претходника туженог, о коме је првостепени суд одлучио ставом првим и другим изреке ожалбене пресуде, а да је истим поднеском, као евентуални тужбени захтев, истакао захтев који се односи на исто потраживање и на исти период, чија је новчана вредност мања од новчане вредности основног тужбеног захтева, о коме је првостепени суд одлучио ставом трећим и четвртим изреке ожалбене пресуде, а висину тог тужбеног захтева је определио у висини појединачних износа обрачунатих применом одредаба Општег колективног уговора (“Службени гласник РС” бр.50/2008 ... 8/2009).

Тужилац у једној тужби може истаћи више захтева против истог туженог, који су у међусобној вези, тако да предложи да суд усвоји следећи од тих захтева, ако нађе да онај који је истакнут пре њега није основан (примарни тужбени захтев). Примарни и евентуални тужбени захтев се, дакле, морају међусобно искључивати да би егзистирали у оквиру исте тужбе. Ако се примарним тужбеним захтевом тражи плаћање једне новчане суме, не може се евентуалним тужбеним захтевом истаћи тужбени захтев за плаћање мање новчане суме, јер је такав захтев већ садржан у првом тужбеном захтеву. Да би био предмет посебног одлучивања, евентуални тужбени захтев се мора разликовати од примарног тужбеног захтева у квалитативном смислу, јер ако се разликује само у квантитативном смислу у погледу висине новчаног износа, тада постоји само један захтев странке о коме суд треба да одлучи без обзира на предложену формулацију тужбеног захтева.

С обзиром на то да тужбени захтев који је тужилац означио као евентуални гласи на мањи новчани износ, који је садржан у новчаном износу који тужилац потражује из истог основа тужбеним захтевом постављеним као примарни тужбени захтев, овај суд је оценио да постављени тужбени захтеви немају карактер примарног и евентуалног тужбеног захтева, већ да се ради о једном захтеву, али с обзиром на исход спора и успех странака у спору, ова околност није од значаја за доношење законите одлуке, због чега је потврдио првостепену пресуду и одлучио као у изреци ове пресуде.

Како тужилац није успео са жалбом, његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен, као неоснован, применом одредбе чл.165 став 1 Закона о парничном поступку, па је донета одлука као у ставу другом изреке ове пресуде.

Из изнетих разлога, одлучено је као у изреци, применом одредбе чл.390 Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Александра Спирковска, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**